

De religione seu religiosis

R

s. quā actu hz. s. cū ea in m̄tiorio
i. qd hz qsi p̄m̄tū

Huic nec obest vroz nā sic vult vivere caste
i. admīstratōis s. vir cū vrore in m̄tiorio

Rite ministerij valz hic p̄m̄tū retinere

Non tñ hic p̄rie diceſ religiosus
i. regulā

Hic nisi p̄mittat normam d iure pbatam
i. p̄dicto viro

Siforet hic laicus tali cōmittere nescis
i. admīstratiōez spūalitū

Jure ministerij sub spūalibus vnq̄

Transgredies monach⁹ q̄ regla p̄tinet ipa
i. substācialia i. castitas

Otsunt p̄cipua tria sicut vita pudica
i. voluntaria i. obia

Aut puta paupertas v̄l sit subiectio p̄mpta
s. ē mortale s. positor in regla

Peccat mortale. transgressio nō alioz
i. regla z suā i. p̄ceptū s. regla suā

Hic nisi p̄tenat normā. vetitū v̄l in illa
i. p̄ceptū regle sue

Ath hoc retenus a plato scio factum
i. p̄ceptū i. regla z suā s. regularis v̄l mol
nacbus

Seu foret expressum p̄ normā. nō tñ ille
i. regle sue

Cuncta tenere vouet norme. q̄ dum p̄fitetur
i. regularē vitā s. p̄fites s. reglar̄ vita

Sz norme vitā vouet hic. q̄lis fore p̄stat
s. substācialib⁹ s. imediate s. in voto religio
nis nō i cerimo
nialib⁹

In tribus expressis supra d iure necesse
i. seclari

Delinquit quius mundano religiosus

Aliq̄s trāsgrediens ea q̄ sunt in regula
la quā p̄fessus ē nō peccat mortalit̄ nisi
fuerint ḥ tria substācialia aut ex p̄ceptu
vel ḥ p̄ceptum.

De trāsturni
us religiōis ad
aliā t̄ d voto rel
ligiōis vide ifra
de voto.

Ite d Moachis
vide sup̄ de Mo/
nacho Et d Obē/
dientia.

In eodē gñne pec
cati religiosus
gñi⁹ peccat secu
lari.

De reliquijs sanctorum et de Restitutione.

Peccati gñe sub eodē. tum quia votū

Transgredit talis. tum ptemptu qz peccat

Et gñius talis sua. ppter scandala peccat

Belligionis ingressum symoniace vide infra d

Symonia Reliquias sanctoz si possint licite i

collo vel apud se aliqui portare vide infra de Sor

tilego Itē belligionis votū patet infra d' Voro.

i. extra capsam .i. ostendere ius
re phiberis

Reliquias veteres ex capsa pandere noli

i. nec venerari debes

Nuetas nouit nisi papa det. haud venerare

i. spñalis ois

Falsis figuramentis platus nō sinat vt quis

i. decipiat

Prosus fraudez qui p sanctz venerādis

i. suoz s. ut patet de conse. d's. l. Pla

cuit

Padit ad ecclias ipsoz. sepius vt fit

Ex questus causa.

i. pdictoz .i. ab isto loco

Hurtirellihas qz subtrahit. hinc vt honore

fm Guil.

Maiori sicut alibi mor sacrilegus fit

i. reliquias .i. de loco ad locū

Träfferat has null⁹ hinc inde ve corpora sc̄tā

s. nisi necitas emineat .i. cū licētia epoz. s. sancta

Ni papa dante v'l p̄sulibus synodoqz

s. qz alias träfferi posset sine alicui⁹ autoritate

Dū saltem corpus ibi ppetuo sepelitur

s. ad träfferendū .i. autoritas illi⁹ tunc sufficit vñ tal

puincie

Quincce foret tunc archieps hoc det.

Rescriptū quid sit quere sup in lēa L.

Qum p auariciā qz emit furtiva scient

i. aliq

B ij

CXXXVII

Notādum fm btm

Bernh. z b. Tho.

Licet relligiosus ḡ

ui⁹ peccet scđani i co

dem gñepcti. nibilo

min⁹ mult⁹ mōis ci

ti⁹ resurge p̄t q̄ secu

laris.

Extra derelli. sc̄tōz

cū ex eo. tc.

De falsis reliqz

is cauendis a p̄

latis sp̄nalibus.

Deleui subtra

ctōe reliqz.

Belliqe sc̄tōz n̄

transferant sine

auct̄e pape. tc.

De cose. d's. l. corps.

De Restitutioe.

De Restitutione.

R

*s. talia eē s. credit vīz altī venalia
s. dicta bōa alteri s. q. sic emit. i. postea
Vendita sint q̄uis per eū post vtilitatem
s. emp̄or p̄dicit s. cui bōa furata vīl rapta
fuerunt s. emp̄or vīz p̄cam
quod emp̄or dedit*

Omnem restituet emp̄or. nec pres sibi reddit
Contra fīm. **I**o. Nyder q̄ vīcūng de damnificatione
altī restitutio ē faciēda ipē dānificās non tm̄ tenet ad restitu-
endū rē h̄ etiā tenet de intereste. i. de vītārōe dāni & cessārōe lu-
cri & ad fructum p̄ceptum dēre si res erat fructifera. Nō tm̄ ad
fructū qui p̄ueuit ex industria ei⁹ qui vītī illa re. S. ilr nō tene-
tur vīsurā pecunias vīl acquisitā p̄ pecunias vīsurās resti-
tuere. h̄ fenus seu pecunia quā p̄ vīsurā ip̄am acquisuit. Hec pa-
tent etiā infra de vīsurā. q. Per furtūnumimos. z̄. Etiam in
Utricū. Qui effodit semī agri alci⁹ vīl qui mercatorū aut al-
teri infert dāni p̄ hoc qđ non solvit debītū suo q̄s non
tenet ad totū dānuz restituendū qđ dubium est qualis fruc⁹
agri p̄fesset & an mercator dāni vel lucz in mercāto habu-
isset. H̄ restituet tm̄ q̄ntū fruc⁹ agri in illo dubio vēdi potu-
issent vīl p̄ q̄nto mercator in illo dubio lucz suū vendidisse

vīz q̄n res iūstas p̄ iūstū no-
tare & non p̄pendit

Dum temere credens sit & ignorācia crassa
s. ad iūstū vīl iūstū s. aliquā i. iūstā

Nil attendendo q̄s emat rem post vīcōsam
*s. p̄ certo vīz p̄ em s. si q̄ habitū sunt postrāle emp̄tū
pro rō s̄dictū onē q̄i ignorantia crassa fuit*

Lompertā. reddet illā cū fructibus eius
s. h̄ vīz d̄ rebus iūstū p̄t̄ s. i. n. i. reddat

Perceptos fruct⁹ bōa q̄n fides fuit haut det
.i. bōa s. aliq

Quādo fides sana q̄s emat bōa credita iūsta
.i. postea. s. bōa ep̄ta s. ee

Post heccōperiat ex furto sine rapina
s. emp̄or p̄dicit s. expōtitū s. rez iūstaz s. cui iūste p̄tmēt res s. p̄cam reddat

Nō petat a dño p̄ciū. s. venditor hoc det
*s. hōie s. illū q̄ vīsurā soluit vīz vīsurām aut
an cōmiserit*

A quo torq̄tūr. aut heredi tribuetur

Ch̄tū 4°. fīz q̄ cō/
tingit nēcio fieri resti-
tutōes vīz dīnicie rē/
pales. fama seu ho-
nores. feliōes corpora-
les. & virtutes mora-
les. q̄ saltē arēdēde
st̄. aut q̄n restitutio
faciēda ē iuxta illos
vīsus. Jusso. filium
z̄. ex q̄b vīcōs ab/
lare fuerūt.

Scōm mḡm. **I**o.
Nyder in suo p̄fessi-
onalī ista q̄s emens
bōa fide ad restituti-
onē non tenetur.

Nota cui vīsurā
vīz xp̄ian⁹ vel in
de⁹ restituere de/
bet de iure,

De Restitutione.

Quelibet vsura. v'l ego dū peritheres
s' si ver' heres nescit
Siciniusta bona reddet dū iure iudeus
l. qdānq. l. sine fraude
Lucratū ludo dū ludūt ambo volentes
s' quis
Inducens etiā nolentem ludere secum
l. volens & inducens
l. ludētib' saltem sine fraude
Quilibet ex istis lucrata mistret egenis
l. impiales & civiles s' amissū in ludo
l. ab inducente
Ni vigeant leges illic q' restituatur
v'z ad ludēdū & sic dēri
Inducto rite
l. cū alio l. q's nihilomiu' indu- .s. quando vigent
ctus ludic tales leges
s' & non det
p'denti in lu-
do & iducēti
Ludere sed nolens lucratū tunc det egenis
Gecm multos famulos doctores voluntari' ludēs cū volū/
tario & sine fraude p' lucratū retinere sine piculo salut' aenist
deresituēdo sint leges vel p'suetudo que iubeant. cū tuic' ē da
re in demosinā nū leges p'hibeant.
s. p' ipm iniuste tentorem cū consilio boni viri v'l
discreti confessoris v'l g' altez fidelem in vita v'l post mortē km
plures doctores s. incerta
Pauperib' danda fert p'san' bōa rapta
s' k' alia iuista & vaga s' nisi in defectū alioz' q' re
stituere deberent
Cup h' scz nō obstare q' aliq' suriste h' teneat & intelligant
Furta. v'l incerta. super h' nec p'sule suo
s' g' p' uilegū l. fratrib' p'dicatorz
l. bona iniusta vaga & incerta
Papa dedit nris vt talia perciperemus
Co. Notādū q'n sit sariffactio p' aliq' dāno dubio v'l cui'
q'ntitas n' ē certa. Denitēs tm offerat q'ntū p'babili' putat dā
nō illatū fuisse & tūc dicat ip' v'l media p'sona p' co. Antū dā
nō vob' factū ē vt credit p'babili' hō ille. si sciret pl' vob' debe
r' sariffacerer. si g' min' ē remittat residuū. si ampli' ē vos d' bo
na sua voluntate habear' Hic er' q'n aliq' dubia sūt debita pu
ta sortes tenebas alicui ex mutuo v'l ex alia cā. p. solidos h' dū

CXXXV

De mō restituendī lucrata p' lu
dos.

Incerta ablata
reddi possit aut
dari paupib' si
ne autoritate ep'i
sim plures doc.

De Restitutione.

B

Primo.

Seco.

Tercio.

bitat an soluerit et an nō. **C**onsulo q̄ semp ad voluntatē credito
ris seu p̄ arbitrum satifaciat. **T**unc em̄ ille in quē p̄mitis gl̄ide
rabitoem̄ et qualitatē dubij et p̄m q̄ plus ad vnam p̄t q̄ ad
aliam seu neutrā plus in sua p̄sciētia declinat s̄m hoc plus vel
min̄ l' medietatē dari iubebit. **E**t sic d̄ dubio facit certitudinē
Corandū q̄ Restitutio fieri debet. **C**aritatue Lautē
et Pure. **C**aritatue quidē vt vñ fiat cū reconsiliatio et offensi q̄
inuriā et spoliator ac cōplices eoz semp debent hūlī postu
lare vñ ab his quos offenderunt nec spoliati aut quibz tal
inuria illata est debent manere in rancore seu mala voluntate
libenti debent fratribz suis reconsiliari. **S**ecdo fiat resti
tutio caute vt si offensa est manifesta et offensus sit tyranus ut
timen̄ notabilitia mala posse sequi reconsiliatio fiat p̄ interpos
tam idoneam psonā. **G**ilt si et offensa occulta fiat p̄ idoneaz
psonam aut p̄ p̄fessorem. **S**i aut̄ confessor restituendū recipit
et nihil postea restituit nihilominus p̄mittens sibi liberatū
munis est regulariter non solum a p̄cō s̄ etiam a debito resti
tuendi. **Q**uia quem eccl̄ia tolerat in spirituali maiorī officio, eidē
quis comittere debet in minori vñ de instituendo psalmū Enā
cū quis confidit de aia p̄pria p̄t confidere de ipsali substāciā.
Si p̄o esset confessor psona leuis et quā suspicā haberet q̄ n̄
restitueret fideliter non eis liberatus debitor tradendo enea
p̄cō nec a debito. **U**bi aut̄ talis psona nec creditur nec suspe
cta habet et tradit̄ ei qđ restituendū ē si non restitut et tradit̄
credat sicut habet credere q̄ restituit liberatus est s̄m deum q̄
fecit quod in eo fuit. **S**i quidem vñit ad noticiam suā p̄fes
sor non restituerit de quo nota infidelitatis non habetur vñ
mittit tūctē restitue l' p̄cūra et p̄fessore caute et restituet. **C**er
cio d̄ restitutio fieri pure ne sit ibi palliatio mala l' fraudulē.
Forma ḡ restituēdi cāonica s̄m dōctōrēs hec ē. **A**ut h̄y debitor
vñ soluat. **A**ut simplē n̄ h̄z. **A**ut h̄z vñ soluat s̄ h̄ non p̄facere
sine magna iactura s̄ et sue familiē. **S**i p̄t soluere bene tūc sol
uat integrē vñ caritatue caute et pure. **S**i p̄o simplē non pot
tunc p̄ recte agere p̄niam licet non restituat dum in doleat et
pponat restituere q̄cito poterit. **S**i aut̄ poterit s̄ non sinemat
gna tactura sui et suo et tunc s̄m Ray. studet confessor: rectifi
care voluntatem debitoris et velit restituere ad arbitriū bōi vi
ri yl' p̄fessoris et sic satisfacere mō sequenti. **P**etar ḡ debitor re
missionem debiti cui tenerit et si ille remiserit liberus solitus est.
Si em̄ illi quibz tenet misericordis totū vel p̄tē remiserit dō/
modo debitor sine fraude petuit et q̄ntitatē debit s̄ p̄tē exp̄/
mat p̄ debitor remissum i elemosynā recipit, p̄ creditoribz ero
rare yl' alit beniuol̄ esse. **E**el petar dilatōez et spoliat̄ aut q̄b
tenet, yl' assignet eis certā p̄tē deredditibz suis amicabilē de
q̄ eis satisfiat successiue faciēs sup hoc eis bonā cautionē. **S**i
p̄o oēs sibi denegēt dilatōez et postulēt q̄ ipē cedar bonis suis
tunc tenet hoc sine dilatōe facere, q̄ fur et raptor sḡ sunt in mos

De Restitutione etiam quoad famam.

ra et ex sequenti semper arguunt peccati. Semper igitur debent facere possessorum suorum. Etiam usque ad venditionem hereditatis et bonorum etiam si oporteat ipsum et familiam suam mendicare. Huius enim Ulricum semper facultas restituendi adest quodcumque debitor habet quod satifacere potest nisi in extrema necessitate in qua etiam sine omni culpa accipit vite necessaria. et hec de forma quantum cur restituendum est tunc in secunda causa scilicet quando potest restituere secundum pacto et conditione debet rotum resignare quod habet in manu episcopi vel penitentiarii discreti. Et tunc si viderit eum pauperem et egenem de sibi partem vel etiam totum si ceteris necessitatibus viderit in eo et in suis. Et si quid residuum fuerit pauperibus aliis distribuat. Et ille qui restituere non potuerit, potest promittitur et elemosinam recipit tunc orationibus et aliis bonis operibus per illis quibus restituere debeat recompenser. Potest congruit. Et si postea potuerit aliqua lucrari iuxta possibiliteratem suam erogat in usus pauprem pro animabus eorum. Gloriam Guillelmum dicit quod non est necesse ut fiat huiusmodi resignatio in manus penitentiarii dum tamen alias paratus sit ad arbitrium eius seu alterius boni viri satifacere. Et in omnibus causis paupertatis quia episcopus dispensator est pauprem dilationem debet vel pretermittat vel etiam totum. Potest viderit expeditius sic et alterius pauperis semper gestiendo ut fideliter agat negotium eius cui debetur de iure dari. Sciretur quatenus orationes et opera satisfactoria fiant per eo vel pietatis alia exercitia. Imo dicit glo. Wilh. de materia decimaru. quod si quis scienter decimas ecclie multo tempore abstulerit qui diues est vel potest. Si penitent potest ei episcopus gratis remittere vel in toto vel in parte. ex quo in posteris vult cessare et eccliam iuri suo restituere. quod propter utilitatem illud facit. Letera plura ad Restitutionem pertinentia quere supra de Emptione et Venditione. Et infra de Usuris et de Symonia. et super de Inuentis.

Tempsus .i. satifacere debes iuxta euangelium
I. leto exponi I. leto offendit. I. sine mora
Ponit saltem. tamen absenti celerant
I. non gressu pedum I. absenti
Proponas aio fieri sat. dum potes illi
se gradi sine die debet cito debet et hoc est ratione debiti
Omnia namque die debetur debita iure
I. exponi I. iustis
Dpresenti leso levius quod sat sibi fiat
Posset spectare ledes tempus moderatum

CXXXvi

De Restitutione
fame sum Huber
tum super regulam
B. Augustini.

De Restitutōe per Judeos sienda

R

De Restitutiōe
depositi vel accō
modati.

Clara culpa ē vīsi
modatari dimisit
rē modatā i platea
z fūcē ablata. **C**le
uis culpa ē vīsi pfa/
tus calē rez posuit in
camera sua ostio relis/
eo agro. **C**leuissi
ma culpa ē si pfasus
rē modatā posuit i
archa hā firmavit z
sires furef.

Quādo leuis culpa. seu lata. leuissima vīfit

In redeposita post furata reparef

f. re .i. restitu d3

f. depositū vī 2modatū

.i. nō tenet restituere

Lcasu fortuito sublatū non reparef

f. casus fortuitū f. casus fortuitū

f. incēdit

Vt sunt naufragiū verapina. ruina vī vīstum.

a. puderī nō pīt

Talia non prorsus anticipare neq̄s

.i. induxi

Quādo fraude dolo suasi te vēdere quicq̄

f. nisi induce

Ced tñ haud alias vēdideris penitus

.i. calē hēc dō ure non tenet

f. hēc

Nō stat cōtractū q̄ dat causam dolus ipſi

Sz dū posui rē vēdere. fraude s̄ate

.i. induci

f. q̄ valz z s̄icnotā

bilis dāmificor

Sū suasus p̄cio. rē vēdere q̄ p̄e minore

.i. tenet .i. satisfaciēdū ē de dolo

Hic stat cōtractus. solū p̄ fraude refundes

f. iurispicē

Hemit cōiugiū g wilhelm⁹ vī monachatū

f. mīttonio vī mōachatu .i. nihilomin⁹ tenet

His lī ipse dolus det cām nil tñ obstat;

.i. exactōes .i. spelli d3

Ad taras solitas cōpellit ī p̄e iudeus

Vsuras p̄ter q̄ nil h̄ ecce iudeus

.i. pecūliarit

Posset puniri per penas denarioꝝ

His denarij sublati sic ab eodē

.i. inueniunt f .i. restituere

Hūt restitui si sunt q̄bus ipse tenet

.i. distribuāt .i. denarij p̄dicti

In ve pios vsus alias v̄tantur eidē

Hūt p̄sul ve pbire reliqui suadēt. ve dabuntur

.i. incōitatem

Hec in cōe. terre vī in vtilitatem

Mēmoniū rite
h̄ctū t̄ mōacha/
tus p̄ pfessionez
vel alias. nō an
nihilat p̄e dolū

CJude cogi p̄
ad p̄suetas exac/
tioes t̄ nō alias
sm b. thomā.

Pecunia q̄ tor/
quet a iudeis p̄
pēa d3 querri ad
pios vsus. p̄ debz
magie restitui il/
lis a quib⁹ p̄ vsu/
ras extorserūt si/
tales inueniāt,

De Restitutione.

Quādo necesse foret etiā sic posset ab illo
i. exigere

Talia quis petere suato more suoꝝ
Predecessorꝝ put expēdant̄ in vſus

Proſuſ rite pios.

Qui facit vſuras ab eo tu carpe posſes
i. elēſinā i. impotens ad ſoluendū i. ppter hoc

Donū ſiue ſtipē niſi nō ſoluēdo fit ex hoc

Nam ſic accipiēs huic reſtituet vle eidē
i. vſurari?

A quibꝝ accepit vſurāſ. ſz ſecuſ ēdum
i. vſurari i. iuste ſ. vſuras i. ſi non ex iuſtis ſuis bo-
nis exponendis

Vſurans quid hz has pret. ſi tñ haud hiſ
i. impotens ad ſoluendū

Fit non ſoluēdo. preciū ſic quiſqꝝ laboris
i. hz

A tali cape poſſet licet et retinet nil

Vſuras pret. nam damnificat̄ ab illo
ſc q

Qui ſibi furat̄ rapit aut. ſibi tollere poſſet

Damnū iure ſuū. lſ hic fur raptor et ipſe

Nil habeant niſi q iam furta ve rapta pbanc
i. alienas i. in ſpē i. aufert. ſ. p dāno ſuo

Dūres non alias ſpecie fert dānificatus

Histrion vle meretrix. ſi les qꝝ ſuſcipiētes
i. qdlibet i. eccliaſticas i. turpi cā et nō cā eleōſine in
ſumma neſtitute

Quicqđ ab ecclie pſonis turpiſ inqꝝ
i. eccliaſticas pſonis i. reſtituant

Non hiſ reſtituant ſz dēt hec vtilitati
ſz ſc quoꝝ ſunt eccliaſticoꝝ bōa
i. alio mō vt. j. pꝝ

Ecclie ſiue dēt paupibꝝ. alias ſed

CXXXvij

Hic notaſ qdlibet
reſtituerednt in
hōeſte pſone bo-
na eccliaſtica
q ab eccliaſticas
turpiſ receperūt

De Restitutione.

R

s. bona ecclesiastica s. ecclastis^c psonis et non ecclie p paupi-
tate dicuntur est

Talia sunt scipiēs ab eisdē reddet eisdē

i. ecclastis^c psonis et sanguine?

Ut faciet dives vel sanguineus ve potes q̄s

s. dives et vel potens. et c.

s. ecclastis^c bona

Qui sub fraude dolo ve minis qd tale recepit

¶ Clericus ecclie bona si donat meretrici

i. exturpato factio seu cā

Turpis aut sili dās hec raptor reputat

i. utilitati ecclie autoritate superioris. ar. i. 7. q. 4. si q̄s i articulo

s. ecclastis^c tal

Ecclie reddet totidē seu paupibus det

Jussio. Consilium. Consensus. Palpo. recursus.

Participans. mutus. nō obstat. nō manifestas

¶ Declarant p̄fati p̄lus q̄ ad restituōem fin b. Tho. Albin
et Ulricū sic vīz. Jussio. i. qn̄ quis p̄babilit̄ credit ex sua missione
securam et rei ablatoēm v̄l' nōcē suo factā rarā habuit tal
tenetur insolidū alias non. ¶ Consilium v̄t qn̄ ex consilio sequit
ablatio v̄l' dāmnum v̄l' p̄babilit̄ secutum creditur tenetur insolidū
alias non. ¶ Consensus. i. v̄bi effectus in ope cooperatoris
ostenetur talis si non coopatur q̄ sine eo dāmnum nō possit
sterti tenetur insolidū. Si autē sine eo fieret restituāt q̄ntum
nocuit sine q̄ se siue per alium vīz familiam suam superius.
Aut quantum de rebus illis habuit vel expendit. Unde vīz
Petrus de palude. q̄ adiucatus tenetur restituere etiam si
ignorabat iustam causam p̄pter erorem iuris. ¶ Palpo. id ē
adulator laudans sc̄z raptorem quasi strenuum v̄l' hīc bīc
ex hoc secutum est dāmnum tenetur insolidū alias non. JV
Iud p̄ oppositum intelligas de detractore vel vitupatore.

¶ Recursus vel receptans. i. quādo aliquis est receptor latro-
num v̄l' furum seu p̄ donum et tenet eos ne cogantur restituere
vel dolo malo celat rem rapram v̄l' furuum ita q̄ ex hoc ipse
dicitur restituto tenetur insoliduz. ¶ Participans sc̄z in criminie
latrociniū. i. qui malefactoribus hīc se sociat ad spoliandum
Talis si sine tali associatione non fuisset rapina facta vel furtū
tenetur insolidū. Si autē participat in criminie latronib⁹ se as-
sociando ad spoliandum atramen q̄ sine eo spoliū factū et fa-
ctum talis non tenetur nisi q̄ntum ad eum gemit v̄l' qn̄ti ne
cer casualit̄ v̄l' occasionalit̄. Si vero participauit in re rapta emē
volvens raptuz vel accipiendo illud restituere tenetur se ac si

Jussio.

Consilium.

Consensus.

Palpo.

Recursus.

Participans.

De Restitutione.

ignorant' emit v'l recipit. ¶ **H**uc? i. qd vidit furtum fieri dōl
loste acer cum sine pīculo suo solo ſeo poſſet impediſre et nō fa-
ct. qd ex officio ad hoc tenetur ut reclameſ tenetur inſolidum
ſecus ſi non ex officio tenetur impediſre et nō impediſret.

CXXXVII

Mutus.

Non obſtans. i. qui facto poſſet reſiſtere ſine ſuo periculo et
non facit auindo ex officio tenetur obſtare ſi ſic latrones ſeu p-
dones inualeſcent ſicut ſunt pīncipes qui ex officio ſuo tenetur
iufitiam conſuare. quia redditus quoſ habet ad hoc institu-
tiſunt. tenetur reſtituere. Secus qui non ex officio tenetur ob-
ſtare equa ad reſtitutionem non tenetur. ¶ **N**on maniſteſtaſ
id et qui lat vbi res rapta vel furtiva ſit et non indicat cum ad
hoc requiriſtur et quando ad hoc ex officio tenetur ad reſtitu-
tionem tenetur. Secus ſi ſolum ſit vbi eſt et non indicat cum de
hoc requiriſtur. quia tunc qd uis peccet tamē ad reſtitutioneſ
non tenetur. Unde iudex de ea re de qua cognoscit pronuncia
ſed eber et maniſteſtareius partium. Si non facit tenetur ad re-
ſtitutionem.

No obſtans.

No maniſteſtaſ.

Sed quid et quantum quis teneatur reſtituere nota ex premissis
ſis quodam gradus vel diſferentias preſertim circa rapinam
et furtum. ¶ **P**rimus ſi aliqui vaduut cum raptoribus et non
cooperantur eiſ ad aliquod dānum faciendum nec aliquid
recepere de ablatiſ rebus tales non tenetur reſtituere.

Prim⁹ ſdus

Secondus gradus. Qui nec adiuuant nec in aliquo con-
ſentunt ſed datur eiſ aliquid de rapina et furto et ſcienter acci-
piunt et comedunt inde vel induunt ſe aut in alios uſus ponunt
tenetur ad reſtitutionem de talibus. Amen qui dono aliquid
accipiſſent et conſumpliſſent anteq; intelligerent rei veritatem
reſtituere non tenetur. Similiter excipiſtur quando agit cau-
ſam ſpoliatoruz monendo et inducendo pro poſſe ipm raptoris
rem ad reſtitutionem faciendam preſtim ſi habetur ſpes pro-
babiliſ de correſtione ſpoliatoruz. Et quando non efficietur pro
pter talium conſumptionem predo impotens ad reſtituendum
in toto vel in magna parte. ¶ **A**dmonitores itaq; qui inſtant
continue horis oportuniſt predo reſtituare conſumpta reſtitu-
ere non tenetur. Sub iſto ſecondo cāu etiam continentur qui
ſciunt vel probabiliſ credunt qd propter iſorum ſequelam
vel associationem cum raptoribus vel conſilium adulationeſ
vel detracſionem non plus fecerūt iſi raptoris qd alias eent
facti et tamen de raptis ſi aliquid habuerunt et expenderunt
tales tenetur de eisdem habitis et expenſis reſtituere etiaſ de
omni dāmo quod ipiſ vel aliqui de familiā ſua fecerūt direc-
te vel occaſionaliter. ¶ **T**erciaq; plures faciunt dānum ſimul
et in uino ſine alio v'l plures ſine iusto feciſſent et tenet ioluē p-
rata. i. p ſua portio de hoc eſt qnti ptingit ei ſi dāno vnuero ſi
non p disiungit de dāno qd ipe ciuntul ab eo qd aliq; intulerat

Secoſ ſdus

Tercius casus

Q ij

De septem Sacramentis in generali.

S

Quare.

Quintus.

Septē st̄ sac̄
eccl̄sie.

Nota q̄tuor sa/
cra h̄nt q̄ndā excellē
tiā in sc̄atōe.

In hoc tamen existimatio habenda est ut qui magis strenuum et qui maiorem timorem incusit hostibus etiam plus teneatur. Si in casu quando aliqui associantur raptorib⁹ et credunt q̄ etiam sine adiutorio suo vel instigatione sua damnum fecissent s̄ non tantū, tunc tenent ad illud qđ probabilius credit eos fecisse propter suam instigatiōem vel adiuorum. **Quart⁹** est. Qui associantur raptorib⁹ et non cooperantur eis ad aliquod damnum faciendū sunt enī aīo parati defendere et forsan illis polandi res suas a p̄donib⁹ defendere potuissent et p̄p̄ suam p̄sen-
tiam et socios eius non audebant relisteret soliantib⁹ l'domos suas incidentib⁹. Et si sic se quis associavit non p̄t ē liber a restitutiōe. Imo si aliqui aīo pacificandi vadunt et raptorib⁹ non excusantur nisi hoc significant aduersarijs, q̄r alias aduersarii timore eoz non audent res suas defendere. Unde idē est ac si iuarent se si intumauerunt aduersarijs quia tūc videntur esse in p̄mo casu. **Quintus** est vñz. Qui sit cā totius pā-
ni tenetur insolidum, i.e. de toto dāmno. Si in casu quo plures raptiores quorum nullus induxit alium ad eundū nec erat aliquis dñs alterius sed quilibet p̄ se ut de Ray. si vadūt in simul q̄l sit unus exercitus quilibet tenetur insolidum. Quiam tali casu quilibet iuuat alios et facit eos forciores et oīs sunt co-
potores. Alias si non iuerunt sil̄ s̄ q̄libet separati, p̄ se faciebat dāmnum quilibet tenet p̄ eo qđ fecit. Intelligēb⁹. Ult̄i qđ
iam dictum est qñ vñus sine alio non auerteret vel non posset dā-
num facere qđ iam dictū est. Alias quilibet tenet tantū p̄ par-
te dāmni qđ inculit. Nota etiam q̄ res furtiva vel raptia resti-
tui dī cū oīb⁹ fructib⁹ et lucris q̄ pcepta sunt et pcepti potuissent
q̄r tenent ad interesse et ad oīa dāmna, nec excusat sires apud
eū pereat. q̄r fuit in mora restituendi. Si m̄ dño obculderet s̄
le noluit acceptare excusat.

Btism⁹ firātō ordo charistia nitētia s̄ extrema
ap. cō. or. est eu. p̄c. daf vñctio p̄iugūb⁹
s. fideliū ad suscipiēdū ea
s. illa duo sac̄a eccl̄istica

Quippe voluntat̄ st̄ ordo cōiugūb⁹
s. qnq̄ sac̄a eccl̄istica suscipiēda a fideliū
s. fideliib⁹

Letera mandant dū tp̄ūs et his locis assit
s. oīb⁹ alijs sac̄is. q̄r ianua ē oīm alioz sc̄atōz

Maior in effectu baptism⁹. corpus inesse
ḡ' mai' dī alijs q̄r hecat p̄uictoz xp̄i sp̄ōsi cū eccl̄ia sua vñca.
maculata sp̄ōsa
s. daf s. q̄r ab ep̄o solū p̄fert
p̄firātio

Cōiugūb⁹ signo. maiori crissima mistro